

Regeringen

Afrikas århundrede

Strategi for et styrket dansk
engagement med de afrikanske lande

Aug. 2024

Indhold

Forord	3
En ny tilgang til Afrika	5
Danmark og EU i Afrika - et mere markant aftryk	9
Investeringer og styrket handelssamarbejde	13
Klimatilpasning og grøn vækst	17
Indsats for teknologi og innovation i Afrika	21
Migration - en fælles interesse, der kræver nye løsninger	25
Afrikanske løsninger på fred og konflikt	29
En tidssvarende international arkitektur	33
Aktivt mellemfolkeligt engagement, udveksling og kultursamarbejde	37

Kilde: Europa-Kommissionen

Vestsahara er på FN's liste over ikke-selvstyrende områder.

Forord

Mange af os er vokset op med fortællingen om et nødlidende, udpint, fattigt Afrika, hvor elendighed overskygger nuancer. Den fortælling er forældet og har været det længe.

Fattigdom og ustabilitet præger stadig store dele af kontinentet. Klimaforandringer rammer hårdt, der er mange kriser at håndtere. Men der er også lande på vej frem. Med voksende middelklasser og selvbevidste regeringer.

De afrikanske lande står ikke med hatten i hånden. De forventer et gensidigt respektfuldt håndtryk. Og der må vi nok indse, at vi politikere ikke har formået at følge med udviklingen.

Afrikas geopolitiske relevans har aldrig været større; befolkningerne vokser, økonomierne vokser, selvforståelsen vokser. I 2050 forventes hvert fjerde menneske – og hver tredje ung – i verden at være afrikaner. I FN har de afrikanske lande samlet set lidt over en fjerdedel af FN's stemmer. Kontinentet har potentiale til at producere fremtidens energikilder med vind, vand og sol og en guldgrube af mineraler, som er kritiske for en grønnere klode. Det er et kontinent med unge iværksættere, fulde af gåpåmod og energi.

Vi lever i Afrikas århundrede. Et af dette århundredes vigtigste udenrigspolitiske spørgsmål bliver, om Afrika vil orientere sig mere mod øst eller vest.

Vi er nemlig ikke de eneste, der er opmærksomme på Afrikas potentiale. På hver sin måde investerer Kina og Rusland store summer i det afrikanske kontinent – med forventning om at blive kvitteret for det med større opbakning globalt. Kineserne finansierer topmoderne broer og motorveje og minedrift. Russerne leverer våben, lejesoldater og fører antivestlige kampagner.

Bør afrikanske lande bevæge sig i en vestligsindet retning? Det mener vi, men ingen af os kan styre, hvad Kina, Rusland eller andre foretager sig på det afrikanske kontinent. Vi kan heller ikke forvente, at de afrikanske lande vælger side. Men vi kan styre, hvordan vi selv positionerer os.

Europa skal være den foretrukne partner for Afrika. Som naboer har Europa og Afrika brug for hinanden til at løse fælles problemer, fra terrortrusler til migrationspres og klimakrise.

Vi ser ikke altid ens på verden, men vi skal blive bedre til at lytte og forstå hinandens ståsted. Det er det, vi forsøger med et nyt og styrket dansk engagement i Afrika. I regeringen har vi tilladt os at blive klogere sammen med vores afrikanske og europæiske partnere.

Vi vil komme med bedre tilbud, mindre moralisme og mere ligeværd. Vi vil gøre det nemmere for danske virksomheder at investere i Afrika. Vi vil øge udvekslingen mellem afrikanske og danske unge. Efter 60 års udviklingssamarbejde med de afrikanske lande har vi heldigvis et solidt fundament at bygge videre på.

Men vores tilgang skal passe til en ny tid, hvor gamle magtbalancer forrykkes af krige og kriser. En tid, hvor der er grund til dyb bekymring. Men hvor der også er nye muligheder, nyt håb og en grobund for nye partnerskaber.

Lars Løkke Rasmussen
Udenrigsminister

Dan Jørgensen
Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik

“

Det er i vores egen interesse at engagere os mere. Det handler ikke om at tvinge andre lande til at vælge mellem den ene eller den anden samarbejdspartner, men om at skabe løsninger, som kan gøre Danmark og Europa til en attraktiv partner for afrikanske lande.

En ny tilgang til Afrika

Vi skal grundlæggende engagere os mere i Afrika. Med afsæt i vores mangeårige udviklingssamarbejde skal vi nu op i et andet gear. I 2050 vil hver fjerde person i verden bo i Afrika, og hver tredje vil være ung mellem 15 og 25 år. 11 ud af 20 af verdens hurtigst voksende økonomier ligger på det afrikanske kontinent. Med det afrikanske frihandelsområde kan Afrika på sigt blive verdens største frihandelsblok. Samlet set har kontinentet lidt over en fjerdedel af FN's stemmer. Løsningerne på de globale klimaudfordringer kan kun findes sammen med de afrikanske lande. Og så er Afrika Europas nærmeste nabo.

Det er ikke overraskende, at der også er andre lande, som øger deres engagement og indflydelse i afrikanske lande. Det gælder særligt Kina og Rusland, men også Indien, Tyrkiet og Golfstaterne ser Afrikas potentiale. Det er kun naturligt, at andre magter melder sig på banen og forsøger at skabe strategiske alliancer. Det betyder, at vi må gøre os mere umage og styrke vores engagement for at stå os i konkurrencen.

Det er i vores egen interesse at engagere os mere. Det handler ikke om at tvinge andre lande til at vælge mellem den ene eller den anden samarbejdspartner, men om at skabe løsninger, som kan gøre Danmark og Europa til en attraktiv partner for afrikanske lande.

Det afrikanske kontinent er komplekst. 54 lande. Flere hundrede sprog. Over en milliard mennesker. Diversiteten er stor. Der er mange lande, som arbejder for demokrati, menneskerettigheder, vækst og konstruktiv dialog. Overalt på kontinentet er der dynamiske, entreprenante og innovative unge, der i det store hele efterspørger det samme som unge i Danmark.

Uddannelse, jobs og muligheden for at leve i frie og velfungerende samfund, hvor deres stemme bliver hørt.

Mange steder er fortsat præget af fattigdom, og i lande med vækst er velstanden ofte ulige fordelt. Desværre oplever flere lande i Afrika væbnet konflikt, militærkup, autoritære ledelser og svage institutioner. Fem ud af de 10 lande i verden, der er hårdest ramt af terrorisme, ligger i Afrika. Antallet af fordrevne og flygtninge i Afrika er enormt. Mange ønsker at migrere til Europa i søgen efter en tilværelse med flere muligheder.

Det er hverken Danmarks eller Europas opgave at diktere Afrikas fremtid. Udgangspunktet for vores engagement må være afrikanernes egne visioner for fremtiden. Den Afrikanske Unions 'Agenda 2063' står centralt. Ambitionen er at sikre stærk afrikansk indflydelse på den internationale arena gennem et integreret, mere velstående og fredeligt Afrika.

Vi må erkende, at vi i Danmark og Europa i mange år har fokuseret engagementet med afrikanske lande primært på udviklingssamarbejde og humanitær støtte. Vi har ikke for alvor anerkendt Afrikas rolle i international politik.

Udviklingsdagsordenen er fortsat central, og vi skal fastholde de stærke partnerskaber, der er opbygget med både myndigheder og civilsamfund med udgangspunkt i skiftende udviklingspolitiske strategier og de internationalt aftalte verdensmål. Men vi skal se samarbejdet med nye øjne. Hvor udenrigs- og sikkerhedspolitik fylder mere. Hvor vi udforsker mulighederne for at investere og handle mere med hinanden. Og hvor vi styrker det mellemfolkelige engagement.

En retning som den næste udviklingspolitiske strategi også skal forholde sig til og følge op på.

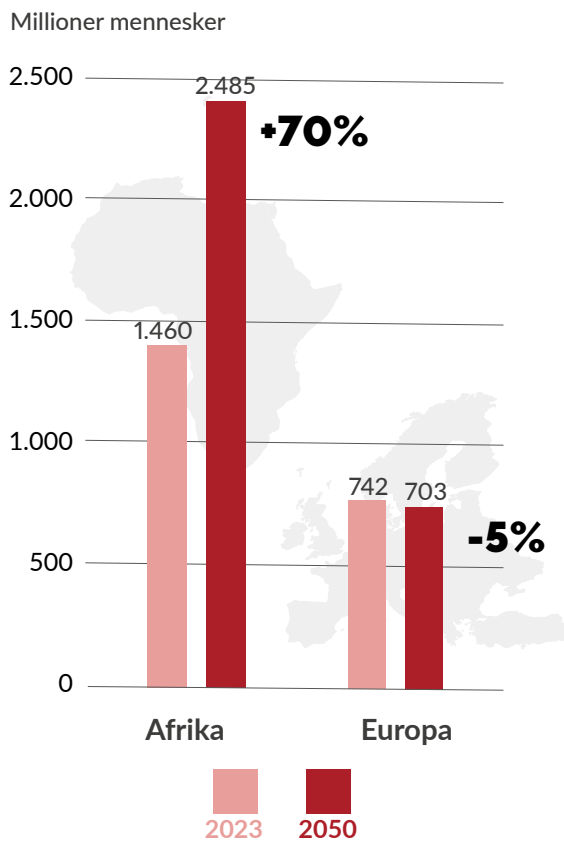
Vi skal byde ind med vores kompetencer, hvor de efterspørges. Bruge vores styrker som grønt foregangsland. Vi skal være åbne og ærlige om

vores egne interesser – uanset om det gælder værdier eller centrale temaer som samhandel, klima, sundhed, migration eller sikkerhed. Engagere os med nye grønne strategiske partnerskaber. Dansk engagement med afrikanske lande skal fortsat bygge på et stærkt værdisæt med udgangspunkt i

Afrikas 'Youthquake'

Afrikas befolkning vil stige markant i de kommende år. Seks ud af 10 afrikanere er i dag under 25 år, og antallet af børn og unge ventes at stige betydeligt frem mod 2050, hvor der vil være 830 millioner unge i Afrika. 40 procent af verdens arbejdskraft vil i 2100 være i Afrika.

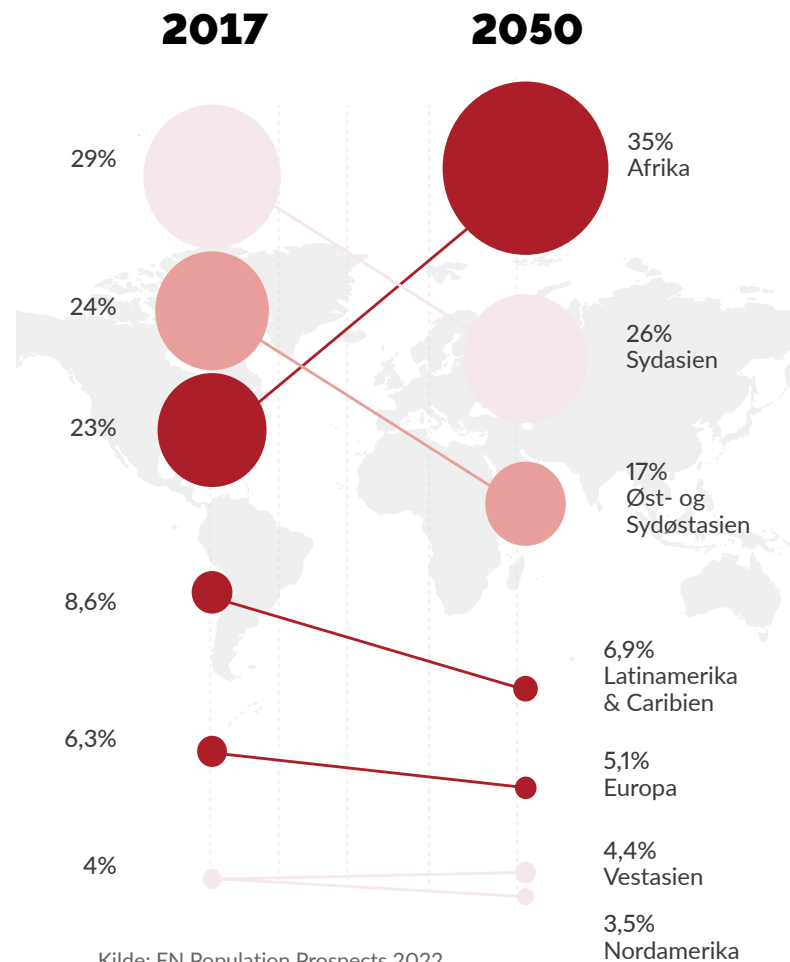
Befolkningsudviklingen i Afrika og Europa frem mod 2050

Kilde: FN Population Prospects 2022

Andelen af verdens befolkning mellem 15 og 24 år

Mere end en tredjedel af verdens unge (15-24 år) vil være afrikaner i 2050

Kilde: FN Population Prospects 2022

internationalt samarbejde og respekten for international lov. Demokrati og menneskerettigheder. Rettigheder for kvinder og piger, arbejdstagere og minoriteter. Friheden til at kunne ytre sig, tænke, tro og forsamles frit. Og retten til et liv fri for tortur. Vi skal samtidig basere os på en realistisk vurdering af den kontekst, vi agerer i. Vi skal sætte os ind i afrikanske landes perspektiver, behov og interesser. Kun med en fælles tilgang og et lokalt ejerskab kan vi indfri målene om styrkede rettigheder.

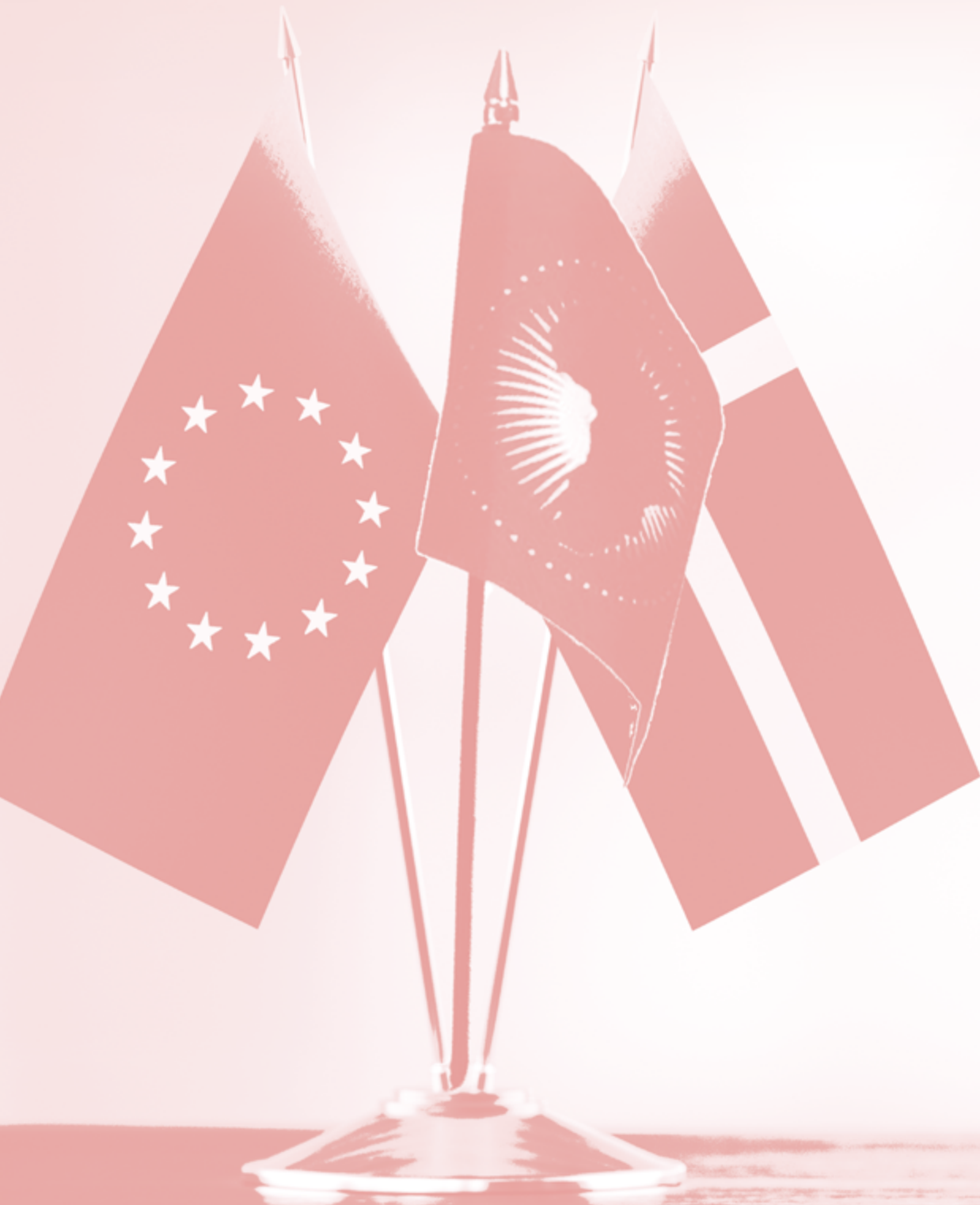
EU bør spille en hovedrolle. Ambitionen om at repræsentere et alternativ til andre stærke aktører kan ikke opnås uden et stærkere og mere synligt EU i Afrika. Danmark skal arbejde for, at EU's partnerskaber styrkes på det afrikanske kontinent. Der er stadig et stykke vej. EU skal gøre mere for at opbygge tillid og optræde med én fælles stemme. Også det nordiske samarbejde rummer muligheder, som vi skal bruge bedre.

Danmark skal

- Styrke den diplomatiske tilstedeværelse i Afrika – i bredden og i dybden – og være til stede dér, hvor vi ser muligheder for et engagement, som giver resultater.
- Styrke vores politiske, økonomiske og sikkerhedspolitiske dialog med Afrika på alle niveauer – gennem EU, Norden og bilateralt.
- Bidrage til at gøre EU til en stærkere og mere effektiv aktør i Afrika og investere i konkrete EU Global Gateway-initiativer i en række lande.
- Forbedre mulighederne for samhandel og danske investeringer med styrket rådgivning, risikovillig kapital og etablering af et regionalt innovationscenter i Afrika.
- Lancere nye grønne strategiske partnerskaber på tværs af kontinentet.
- Øge indsatsen for klimatilpasning med særligt fokus på vand, skov og biodiversitet, og støtte en retfærdig, grøn omstilling i Afrika.
- Reducere irregulær migration og forebygge flygtningestrømme gennem bæredygtig økonomisk udvikling i Afrika.
- Styrke udveksling, så flere afrikanske unge kommer på studieophold i Danmark i kortere eller længere tid.
- Bakke op om afrikansk lederskab og kapacitet til at håndtere sikkerhedsudfordringer på kontinentet og styrke Danmarks civile og militære bidrag til freds- og stabiliseringsindsatser i Afrika. Vi fordobler Afrikaprogrammet for fred og bæredygtighed og lancerer et nyt freds- og stabiliseringsprogram i Vestafrika.
- Bidrage til et opgør med historisk afrikansk underrepræsentation i internationale fora.
- Øge den gensidige forståelse af kulturer med oprettelsen af et nyt kulturinitiativ.

“

Vi skal gennem vores diplomati og med myndigheder med danske spidskompetencer, civilsamfundet, erhvervslivet, vidensinstitutioner, private fonde og gennem EU øge vores engagement i afrikanske lande.

Danmark og EU i Afrika

– et mere markant aftryk

Mere ligestilling kræver, at vi engagerer os mere. Derfor skal vi styrke diplomatiet både i dybden og i bredden. Vi skal være dér, hvor vi i lyset af de geopolitiske forandringer ser potentialet for styrket dialog og samarbejde, og hvor vi kan skabe de bedste resultater. Hvor vi kan gøre en reel forskel, har klare danske interesser og muligheder for handel og investeringer. Steder hvor landene fylder i det geopolitiske landskab. Vi skal smidigt gribe mulighederne for at støtte lande i positiv udvikling. Og tilsvarende erkende, når handlerummet for dialog bliver for snævert, og resultaterne ikke længere står mål med indsatserne.

Men et større engagement i Afrika skal ikke kun varetages af diplomater. Det er mindst lige så vigtigt at fremme kontakter mellem virksomheder, civilsamfund, forskere og studerende.

Afrika omfatter lande, som har et værdigrundlag som vores på mange områder. Men også lande, der

bevæger sig hurtigt i en meget bekymrende retning. Forskellige lande skal matches med forskellige tilgange. Vi skal ikke tænke på Afrika som ét samlet hele.

Pragmatisme og idealisme skal gå hånd i hånd. Dansk udenrigspolitik bygger på vores grundlæggende værdier – frihed, demokrati og lige rettigheder. Det er en mærkesag for Danmark at understøtte de lande, der arbejder for et internationalt samarbejde baseret på international lov. Vi skal fastholde en dialog med magthavere i lande, hvor vi ikke er enige om alt, men hvor vi ser potentialet for bevægelse. Samtidig må vi ikke lade de mennesker i stikken, som lider under dårlig regeringsførelse i de lande, hvor det går den gale vej.

Vores mangeårige udviklingspolitiske samarbejde har givet os langvarige og tætte partnerskaber. Man kan ligefrem tale om, at Danmark og de øvrige nordiske lande er et stærkt 'brand' flere steder i Afrika,

hvor mange, trods vores beskedne størrelse, kender Danmark som en pålidelig og pragmatisk partner.

Den position skal vi fastholde og udbygge. Med en ambition om at styrke de bilaterale indsatser i vores partnerlande. Med en verden i hastig forandring skal vi samtidig bruge udviklingsarbejdet til at understøtte nye, strategiske initiativer. Flere af Danmarks mangeårige partnerlande i Afrika efterspørger mere end traditionelle udviklingsprojekter. De ønsker mere politisk dialog om svære globale emner, mere samhandel, flere investeringer og mere udveksling. Vi skal indgå flere grønne strategiske partnerskaber med afrikanske lande, der kan binde de politiske, kommercielle og sektorspecifikke interesser sammen.

Vi skal gennem vores diplomati og i tæt samarbejde med aktører fra myndigheder med danske spidskompetencer, civilsamfundet, erhvervslivet, vidensinstitutioner, private fonde og gennem EU øge vores engagement i afrikanske lande. Sammen kan vi sætte et mere markant aftryk – til fordel for både Danmark, EU og Afrika.

Danmark skal i det hele taget engagere sig mere i EU's arbejde på kontinentet. Vores ambition er at fremme EU som en effektiv og handlekraftig global aktør, der knytter tættere og mere ligeværdige bånd med de afrikanske lande. Fra diplomatisk dialog, handel og investeringer til humanitær støtte og fredsopbygning. Team Europe-tilgangen og

Global Gateway, hvor EU og medlemslande går sammen om markante indsatser, har potentiale til mere. Danmarks EU-formandskab og EU-AU-topmøder skal anvendes til at fremme en bedre dialog og fælles politiske prioriteter.

Gennem vores partnerskaber kan vi understøtte menneskerettigheder, demokratiske værdier og lokalt ejerskab. Det kræver dels, at vi investerer i tæt politisk dialog og inddragelse af civilsamfund, og dels at vi bliver mærkbart bedre til – i ord og handling – at vise, hvad det er, Danmark, EU og Norden kan tilbyde de afrikanske lande.

Myndigheds-samarbejde

– et godt eksempel på
ligeværdige partnerskaber

Når ansatte i danske ministerier og kommuner arbejder sammen med ansatte i deres søsterorganisationer i afrikanske lande om konkrete projekter, åbnes døre for relationer mellem landene, der rækker langt ud over det enkelte projekt. Den slags partnerskaber er meget efterspurgt, da de er ligeværdige, stærkt fagligt funderede og løsningsorienterede. De skaber særlige relationer, der kan være med til at løfte den politiske dialog med vores afrikanske partnere – også om internationale dagsordener. Og de baner vejen for kommercielle muligheder. Danmark har stærke kompetencer inden for blandt andet energi, vand, miljø, fødevarer, skat, sundhed, klimavarsling, byudvikling og digitalisering.

En række danske myndigheder er i gang, og flere er på vej. Danmarks Meteorologiske Institut arbejder eksempelvis sammen med de ghanesiske myndigheder om klimaforandringernes effekt på landbrug, flodsystemer og byer, så man fremover kan planlægge investeringer i lyset af risikoen for oversvømmelser og langvarig tørke. Med Afrikastrategien vil nye samarbejder komme til. Det kunne være med fokus på sundhed og håndtering af ikke-smitsomme sygdomme, bekæmpelse af antimikrobiel resistens eller styrket lægemiddelregulering. Også skatteområdet vil blive prioriteret med henblik på at øge landenes økonomiske råderum.

Dansk-afrikanske myndighedssamarbejder per august 2024

- Energistyrelsen
- Søfartsstyrelsen
- Københavns Kommune
- Danmarks Statistik
- Miljøstyrelsen/Vand el. Cirkulær Økonomi
- DMI
- Århus Kommune
- Fødevarestyrelsen
- DEPP

“

Vi skal understøtte og drage nytte af handels- og investeringspotentialiet. Og følge op på den store interesse, mange afrikanske lande har for at tiltrække investeringer og styrke samhandelen mellem Europa og Afrika.

Investeringer og styrket handels-samarbejde

Afrika rummer et stort potentiale. Flere af de hurtigst voksende økonomier ligger på det afrikanske kontinent. Det udgør et betydeligt potentiale for øget købekraft. Det afrikanske kontinent rummer mange af de samme muligheder, vi forbandt med Sydøstasien for 20 år siden.

Udgangspunktet for investeringer i og samhandel med Afrika er dog lavt. Mellem 2021-2023 gik kun 1,5 procent af Danmarks eksport af varer til afrikanske lande, mens importen fra det afrikanske kontinent var beskedne 0,8 procent. Det kan og skal gøres bedre. Danske virksomheder har meget at tilbyde på de afrikanske markeder, ligesom det allerede sker i andre verdensdele.

Vi skal understøtte og drage nytte af handels- og investeringspotentialet. Og følge op på den store interesse mange afrikanske lande har for at tiltrække investeringer og styrke samhandelen mellem Europa og Afrika. Det kræver, at flere danske virksomheder orienterer sig mod de afrikanske markeder, end hvad tilfældet er i dag.

Til gavn for regional og lokal vækst, beskæftigelse og udvikling på begge kontinenter i takt med fortsat tættere økonomisk integration mellem Europa og Afrika.

Vi må samtidig sande, at de afrikanske markeder er meget forskellige og kan være svært tilgængelige. Der er behov for at styrke det offentlig-private samarbejde og give de danske virksomheder – store som små – adgang til mere rådgivning om markederne i Afrika. Det sikres ved at indføre en geografisk prisdifferentiering af Udenrigsministeriets virksomhedsrådgivning, så timeprisen for rådgivning på de afrikanske markeder bliver mindre. Vi skal desuden have flere værktøjer i spil, der kan hjælpe dansk erhvervsliv med at få bedre adgang og fodfæste. Det kræver, at vi har blik for lokale behov og muligheder inden for sektorer, hvor Danmark kan tilbyde konkurrencedygtige løsninger. Og at vi kan håndtere de risici, der kan opstå i lyset af global, strategisk konkurrence, øget protektionisme og handelshindringer.

Vi skal udvikle instrumenter og tilvejebringe risikovillig kapital, der kan understøtte danske virksomheder, som ønsker at handle med og investere i Afrika, eller som ønsker at importere fra afrikanske lande. Investeringsfonden for Udviklingslande, IFU, og Eksport- og Investeringsfonden, EIFO, skal i øget grad understøtte danske virksomheders engagement på afrikanske markeder.

Også i handels- og investeringssamarbejdet skal EU spille en større rolle og være en både attraktiv og ansvarlig partner. Med Global Gateway, det fælles-europæiske initiativ for at styrke investeringer i ikke mindst Afrika, skal EU understøtte vækstpotential og bæredygtig kvalitetsinfrastruktur, herunder transport- og havnefaciliteter. Etablering af grønne korridorer langs sejlruiter om det afrikanske kontinent rummer et stort potentiale. Vi skal fra dansk side engagere os mere gennem EU, særligt på landniveau, så investeringerne kan ses og mærkes på de afrikanske landes økonomier. Og så danske virksomheder er med.

Men det skal også kunne mærkes for de afrikanske unge, der efterspørger beskæftigelse. Når der er behov for at styrke samhandelen med og investeringerne i afrikanske lande, handler det i lige så høj grad om jobskabelse. I 2050 estimerer FN, at Afrika vil rumme 24 procent af verdens samlede befolkning i den arbejdsdygtige alder. Op til 12 millioner unge kommer hvert år ud på jobmarkedet, mens der kun skabes omkring tre millioner jobs. Med øget samhandel og flere investeringer skal der følge opkvalificering af lokal faglært arbejdskraft og arbejdspladser. Behovet er allerede stort og vil kun stige i de kommende årtier. Styrkede erhvervsuddannelser, som kan tiltrække unge, er her en vigtig prioritet. Ved at understøtte lokal produktion i Afrika vil danske virksomheder samtidig kunne få adgang til talent og arbejdskraft.

Det afrikanske frihandelsområde, AfCFTA, der dækker et område med 1,3 milliarder mennesker, kan skabe op til 16 millioner nye jobs. Den ambition skal Danmark understøtte. Vi har gode erfaringer med at koble erhvervsfaglige skoler med industrier og med at skabe jobs under ordnede forhold. Det efterspørgeres, og det skal vi investere i.

Vi skal også støtte bæredygtig eksport fra Afrika til Europa. Forarbejdningen af råvarer – og dermed værditilførslen – skal i højere grad finde sted på det afrikanske kontinent. Øget produktion i afrikanske lande kan bidrage til at gøre danske virksomheders værdikæder mere robuste og trække fjernproduktion tættere på det europæiske marked. Dermed får afrikanske virksomheder en fair andel af værditilvæksten fra deres arbejde i forsynings- og produktionskæderne. Samtidig styrkes adgangen til vigtige

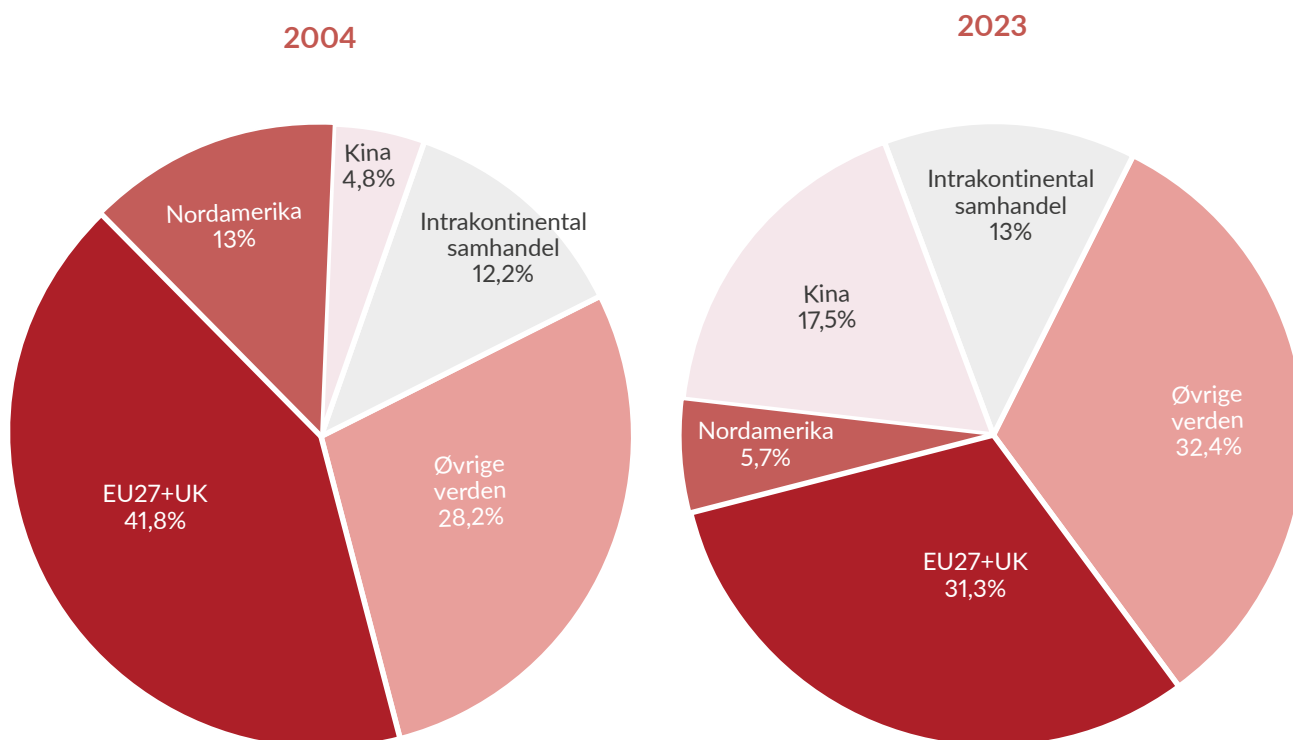
ressourcer og råstoffer, hvor 30 procent af verdens globale mineralreserver findes i Afrika. Ordentlige arbejdsforhold og lokale samfunds inddragelse i udvindingen af naturressourcerne er blandt vigtige forudsætninger for at understøtte ressourceudvindingens potentiale. Danske virksomheders sourcing fra og investeringer i Afrika kan i øget grad bidrage til udviklingen af den private sektor i afrikanske lande. Det skaber lokale jobs for den afrikanske ungdom og økonomisk vækst.

På papiret har de afrikanske virksomheder god adgang til EU's marked. Men potentialet udnyttes ofte ikke på grund af manglende kapacitet til at efterleve EU's bæredygtighedskrav. Bæredygtige værdikæder skal tænkes bedre ind. Det er i den sammenhæng en væsentlig opgave, at de økonomiske partnerskabsaftaler mellem EU og lande i Afrika rent faktisk gennemføres i tæt samarbejde med afrikanske producenter og bønder, så de kan styrke en klimasmart og social ansvarlig produktion med øje for eksport. Og så skal vi bidrage til at hjælpe de afrikanske lande med at leve op til standarderne i ny EU-lovgivning.

Dansk og europæisk samhandel og investeringer i Afrika skal øges

I løbet af de seneste årtier har Afrikas handelsmønstre ændret sig markant. EU er fortsat den største handelspartner for de afrikanske lande, men har over de sidste 20 år oplevet et betydeligt fald i andelen af den samlede samhandel med Afrika. Kina er det land, der individuelt handler mest med det afrikanske kontinent, og den kinesiske andel af den afrikanske samhandel er i samme periode firedoblet.

Afrikansk samhandel af varer med omverdenen

Kilde: ITC Trade Map (<https://www.trademap.org/Index.aspx>)

Bemærk: Samhandel er eksport plus import. Regionsfordelingen følger UNCTAD. Gruppen Interkontinental samhandel er samhandlen blandt de afrikanske lande.

“

Europa og Afrika deler ambitionen om en styrket indsats for klimatilpasning og retfærdig, grøn omstilling. Det skal vi udnytte i klimaforhandlingerne.

Klimatilpasning og grøn vækst

Afrikanske lande er blandt de steder i verden, som er hårdest ramt af klimaforandringer, selvom de generelt har bidraget mindst til krisen. Ofte lande, der har mindst at stå imod med, når ekstremt vejr, tørke eller oversvømmelser rammer. Det rammer økonomien og påvirker levevilkårene. Klimakrisen sætter økosystemer under pres og øger konkurrencen om ressourcer som mad og vand. Hver anden klimafordrevne person i 2050 forventes at være fra Afrika. Der efterspørges løsninger, som kan afhjælpe fattigdom og øge modstandsdygtigheden blandt befolkningerne, herunder særligt inden for klimatilpasning og vand.

Klimaforandringerne accelererer og forværrer de udviklingsproblemer, som landene i Afrika allerede står overfor. Klima og udvikling hænger uløseligt sammen i fremtiden. Hvis vi skal lykkes med langsigtet og omkostningseffektiv bæredygtig udvikling, skal vi i højere grad sammentænke vores indsatser for klima og udvikling i vores engagement i afrikanske lande.

Vi skal derfor øge støtten til klimatilpasning i afrikanske lande. Med fokus på klimatilpasset landbrug og fødevareproduktion, vandressourcer, beskyttelse og genopretning af skov, biodiversitet, ren energi til madlavning, køling samt beredskab og målinger til tidlig varsling af farligt vejr. Alt sammen med øje for økonomisk og social udvikling og i tæt samspil med lokalbefolkninger og oprindelige folk. For at de afrikanske lande kan modstå klimakrisen, er det afgørende med et beredskab til at håndtere klimarisici. Her skal vi støtte op om den lokale kapacitet. Det har vi en fælles interesse i.

Samtidig skal vi styrke vores klimadiplomatiske samarbejde med afrikanske lande. De udgør en stadig vigtigere og mere substantiel og selvbevidst stemme i de globale klimaforhandlinger. Dem skal vi lytte mere til. Europa og Afrika deler ambitionen om en styrket indsats for klimatilpasning og retfærdig, grøn omstilling. Det skal vi udnytte i klimaforhandlingerne.

Men vi skal også etablere et langt bredere samarbejde. De afrikanske ledere har tydeligt slået fast, at Afrika besidder både potentialet og ambitionen om at blive en vital del af den globale indsats mod klimaforandringer. Kontinentet rummer mange af de klimaløsninger, som verden har brug for. Afrika anslås at have godt 40 procent af verdens vedvarende energiressourcer. Hertil kommer kritiske mineraler som aluminium, kobolt og litium, der er strategisk vigtige for den globale grønne omstilling, og som afrikanske lande kan drage fordel af til gavn for deres egen udvikling. Endelig har kontinentet nogle af verdens største naturlige CO2-lagre. Via partnerskaber med fokus på gennemførelse af landenes klimaplaner og initiativer som den dansk-ledte alliance for global udfasning af olie og gas, BOGA (Beyond Oil and Gas Alliance) og det afrikansk-ledte initiativ til udrulning af vedvarende energi i Afrika, APRA (Accelerated Partnership for Renewables in Africa) skal vi levere helt konkrete resultater. Og vi skal samtidig skabe partnerskaber og dele erfaringer om at bruge pris-sætningsmekanismer (carbon pricing) til at reducere drivhusgasser.

Afrikanske lande efterspørger i stigende grad muligheden for mere grøn energiforsyning – en klimapositiv vækst med jobskabelse for øje. De muligheder skal Danmark og dansk erhvervsliv med vores styrkepositioner udnytte langt bedre.

De afrikanske lande efterspørger danske løsninger. Det allerede succesrige myndighedssamarbejde skal udvides og bruges mere strategisk. Vi skal have flere afrikanske lande med, og vi skal have flere

danske ministerier og kommuner ombord. Og så skal vi i stigende grad bruge disse partnerskaber til at fremme et stærkere dansk handelssamarbejde med afrikanske lande i samspil med vores erhvervsfremmeindsats. Danmarks frontløberrolle skal endnu mere i spil i Afrika.

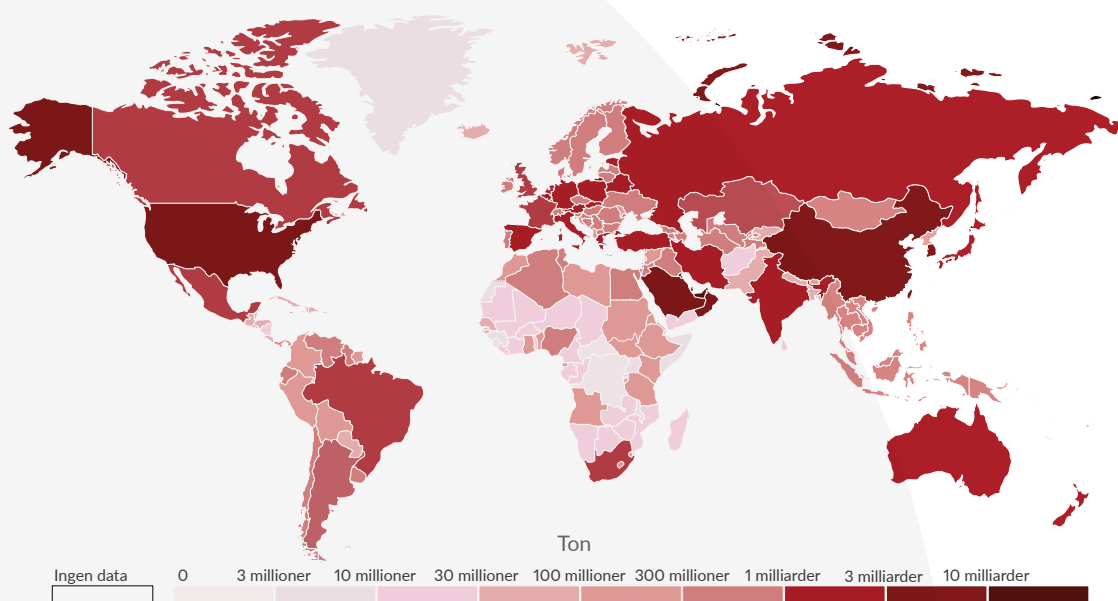
Gennem EU vil vi sikre flere investeringer i grønne teknologier. Vi skal skabe konkrete løsninger og sikre mere innovativ finansiering, der kan mindske risikoen for dansk erhvervsliv og investorer, der skal bidrage med at udvikle ny kritisk infrastruktur, som de afrikanske partnere efterspørger.

Klimakrisen har ramt det afrikanske kontinent hårdest

Afrika har historisk bidraget meget lidt med udledninger, men står over for enorme tilpasningsbehov, som kræver international støtte.

Årlige CO₂-udledninger

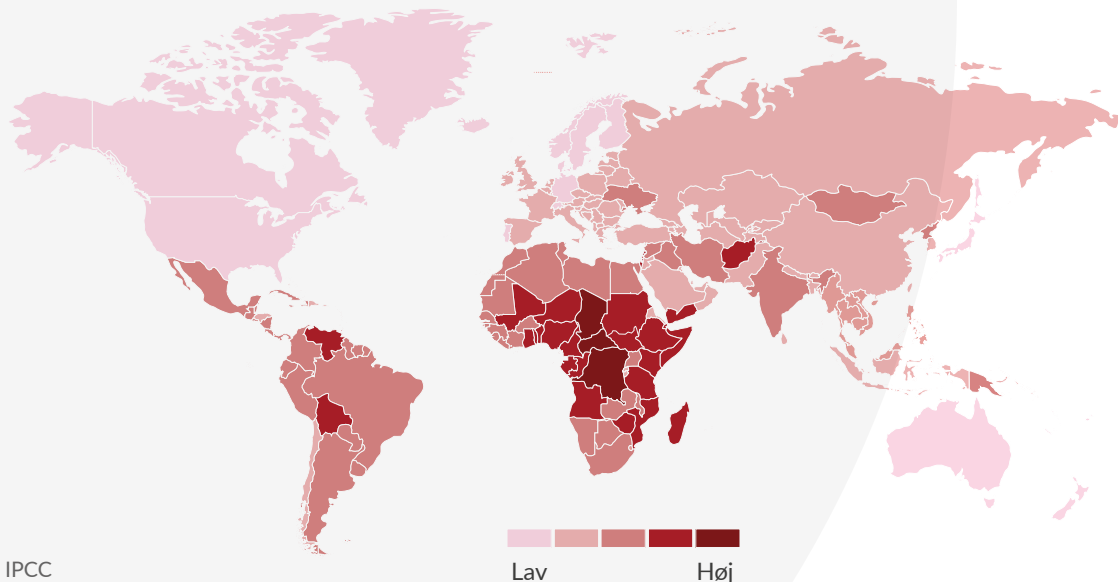
Kort over udledning af kuldioxid (CO₂) fra fossile brændstoffer og industri.

Kilde: Our World in Data (2023)

Landes eksponering for klimaforandringer, 2023

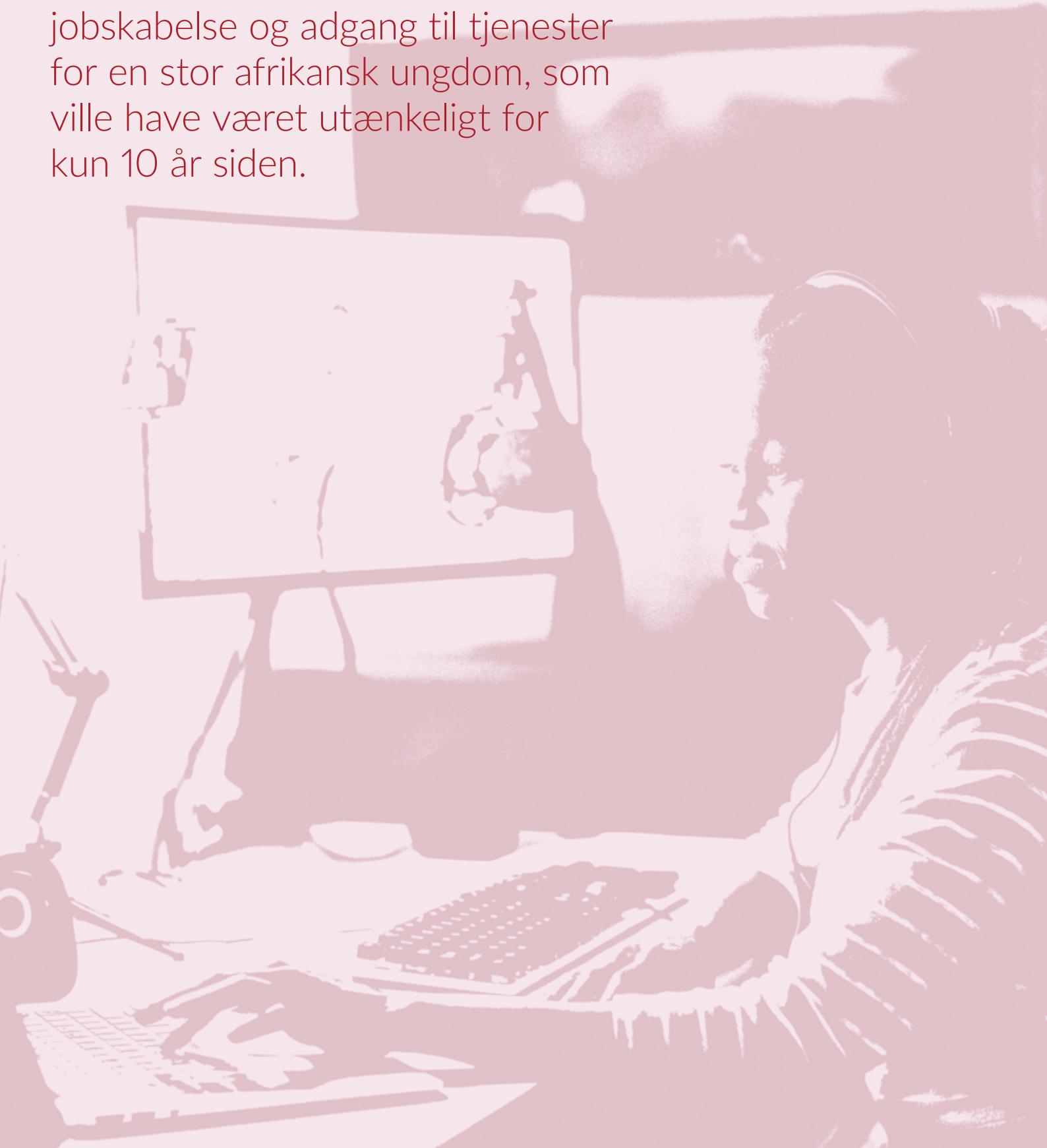
Kort over sårbarhed ift. landes eksponering, følsomhed og evne til at tilpasse sig negative konsekvenser af klimaforandringer

Kilde: IPCC

“

Der er et udbredt håb om, at den digitale udvikling kan accelerere økonomisk vækst, innovation, jobskabelse og adgang til tjenester for en stor afrikansk ungdom, som ville have været utænkeligt for kun 10 år siden.

Indsats for teknologi og innovation i Afrika

Det afrikanske kontinent spiller en stadig vigtigere rolle i den globale samtale om teknologi.

Hvor vi i EU har stort fokus på vigtigheden af en ansvarlig og fair teknologisk udvikling, herunder af kunstig intelligens, oplever mange lande i Afrika en anden optimisme. Der er et udbredt håb om, at den digitale udvikling kan accelerere økonomisk vækst, innovation, jobskabelse og adgang til tjenester for en stor afrikansk ungdom, som ville have været utænkeligt for kun 10 år siden.

Den optimisme bakker vi op om. Vi skal på tværs af kontinenterne understøtte spirende initiativer og start-ups. Sammen med danske start-ups, vidensinstitutioner og investorer skal vi sammen udvikle innovative løsninger med brug af nye teknologier som respons på lokale og globale udfordringer. Det kunne fx være på sundheds- eller landbrugsområdet.

Danmark er langt fremme med gode erfaringer med digitalisering på konkrete sektorområder som offentlig digitalisering, sundhed, energi, vandforsyning og landbrug. Det skal vi dele ud af.

Flere afrikanske lande efterspørger en mere strategisk dialog og erfaringsudveksling, der kan bidrage til en stærk digital infrastruktur, iværksætterier og cybersikkerhed. Vi skal bruge de digitale redskaber, herunder kunstig intelligens, til for eksempel bedre at forstå migrationsmønstre og til at nå flest muligt med humanitær hjælp.

EU skal også i den sammenhæng være med til at skabe tættere bånd til de afrikanske lande. Vi skal gennem EU udbygge vores digitale partnerskaber og via Global Gateway skabe større global digital integration.

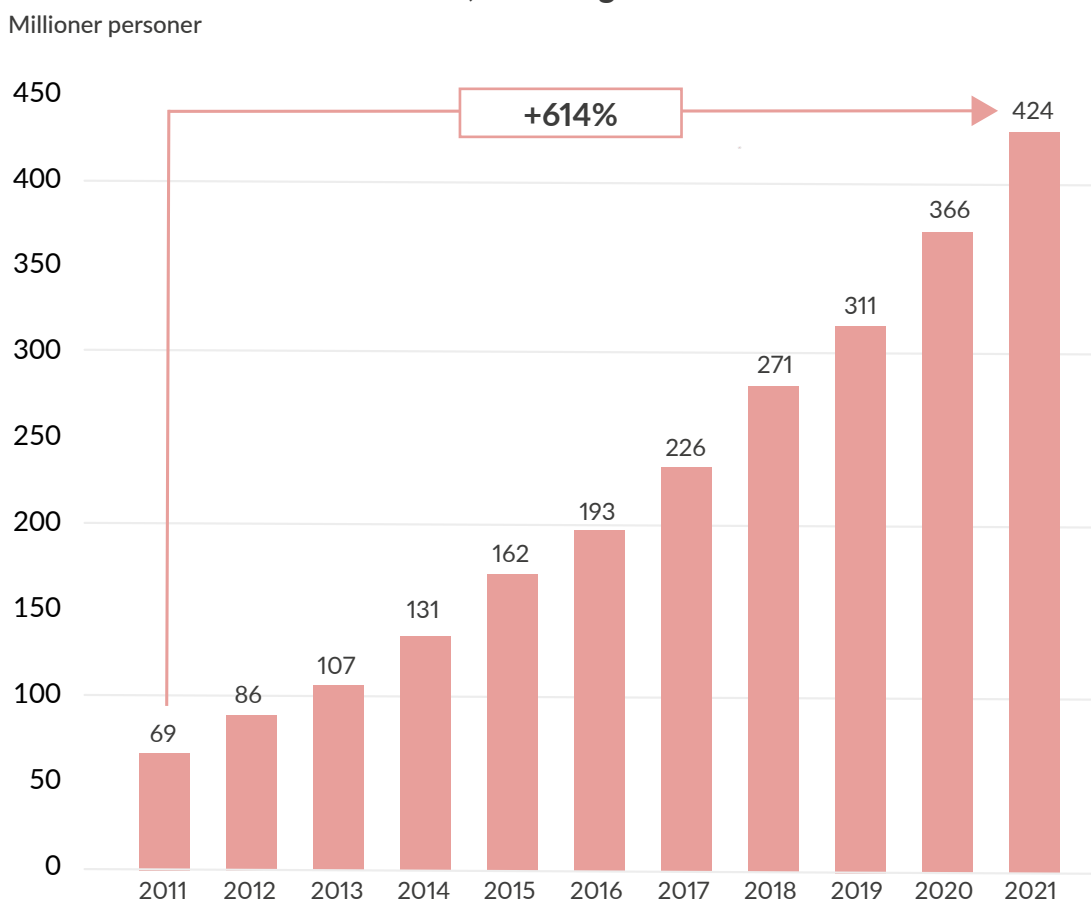
Adgangen til sociale medier er i mange afrikanske lande eksploderet over det seneste årti. Det har antidemokratiske aktører forstået at udnytte til at udbrede falsk information til politiske formål. Særligt er Rusland og militante islamister aggressivt begyndt at bruge desinformationskampagner i lande, hvor de forsøger at udøve indflydelse, men der ses også en tendens til, at et voksende

antal indenrigspolitiske aktører benytter lignende taktikker. Desinformation er en direkte trussel mod fred og stabilitet på det afrikanske kontinent. Det er i vores fælles interesse at sikre pålidelige informationsveje. Fra dansk side vil vi sammen med EU fortsat tage kampen op mod desinformation og vægte vidensbaseret kommunikation.

Teknologi på godt og ondt

På blot 10 år er antallet af aktive sociale mediebrugere i Afrika steget markant fra 69 millioner til over 420 millioner mennesker. Teknologi rummer et enormt potentiale. Samtidig misbruges teknologien af aktører, som spreder misinformation.

Antallet af personer i Afrika syd for Sahara, som bruger internettet

Kilde: Verdensbanken

Mindst

39 afrikanske lande

har været udsat for målrettede
desinformationskampagner,
hovedsageligt fra Rusland.

Kilde: US Africa Center for Strategic Studies (2024)

“

Der skal nye løsninger til. Det anerkender mange lande i Afrika, der tydeligt efterspørger samarbejde for at skabe alternativer til ulovlig migration.

Migration

– en fælles interesse, der kræver nye løsninger

Afrikas samlede befolkning forventes at stige markant over de kommende årtier. Det udgør et enormt potentiale, og afrikanske lande ser – med rette – deres store unge befolkning som en rigdom.

Men en så betydelig demografisk udvikling udgør samtidig store udfordringer for både Afrika og Europa. Særligt i lyset af klimaforandringer, ustabilitet og manglende muligheder for unge. Mens mange tager den farlige rejse over Middelhavet fra Afrika, opholder langt størstedelen af verdens flygtninge sig i nærrområder til kriser og konflikter i blandt andet Afrika.

Som det er nu, begunstiges de stærkeste og mest risikovillige, der har ressourcerne til at tage ud på den farlige rejse til Europa. En ny migrationskrise kan sætte sammenhængskraften i Europa under pres. Smuglere viger ikke tilbage fra kynisk at udnytte migranter til egen økonomisk vinding. Det nuværende asylsystem fungerer ikke. Uden handling kan der igen opstå en situation, der ligner krisen i 2015. Der skal nye løsninger til. Det anerkender mange lande i Afrika, der tydeligt efterspørger samarbejde for at skabe alternativer til ulovlig migration.

Danmark skal grundlæggende bidrage til, at irregulær migration reduceres. Vi skal være i front, når EU arbejder for nye og innovative løsninger inden for internationale konventioner og EU-retlige forpligtelser. Vi står fast på og arbejder for, at stater skal modtage egne statsborgere, der ikke har lovligt ophold i Europa. Der er ingen lette løsninger, men både Europa og Afrika har interesse i at tackle den irregulære tilstrømning.

EU skal indgå og opbygge partnerskaber med centrale lande på migrationsruterne for at forebygge og forhindre irregulær migration. Økonomisk vækst, kamp mod klimaforandringer og løsning af konflikter står også helt centralt for denne indsats. Der skal skabes en acceptabel fremtid ikke mindst for den unge befolkning, der ønsker jobs, sikkerhed og adgang til basale sociale ydelser. Afrikanske lande håndterer selv langt størstedelen af kontinentets internt fordrevne og flygtninge. Den indsats bakker vi op om med bl.a. vores humanitære bistand. Og vi skal gennem forebyggelse bidrage til at modgå nye flygtningestrømme og fortsætte vores støtte til internt fordrevne og flygtninge i afrikanske lande.

Vi skal samtidig arbejde for mere velordnede rammer for migration. Det er også i vores fælles interesse.

Afrikanske lande vil over de kommende årtier opleve en kraftig vækst i antallet af arbejdsdygtige i Afrika. Omvendt anslår FN's befolkningsprognose, at vi i EU vil være 46 millioner personer færre i den arbejdsdygtige alder i 2050.

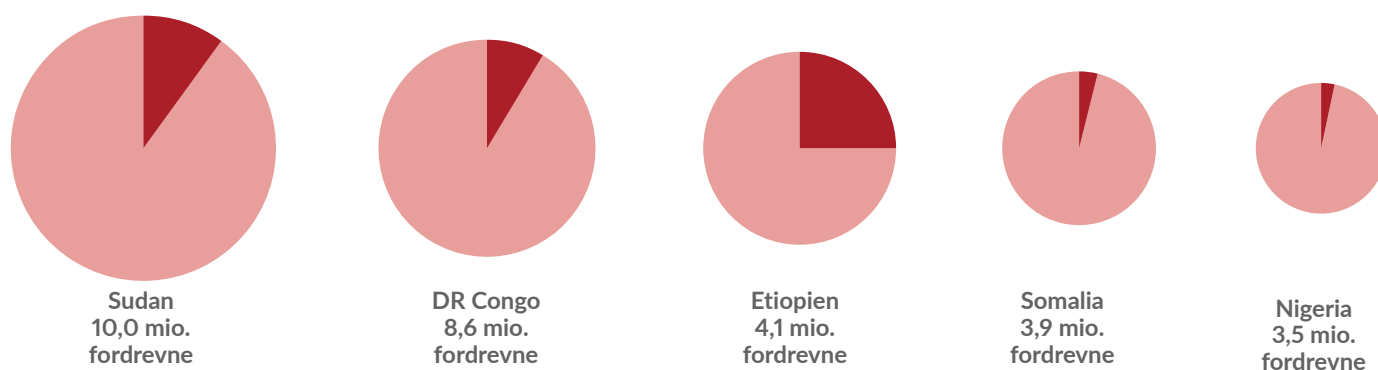
Uddannelse og opkvalificering af færdigheder i afrikanske lande gennem erhvervsuddannelser skal styrkes. Der skal opbygges kompetencer i afrikanske lande, og lokal vækst skal bidrage til jobskabning og en fremtid i Afrika for kontinentets unge. Det vil samtidig give afrikanske unge bedre muligheder for at migrere lovligt inden for gældende lovgivningsmæssige rammer og regler.

Flygtninge og fordrevne i Afrika i 2023

42,1 mio.

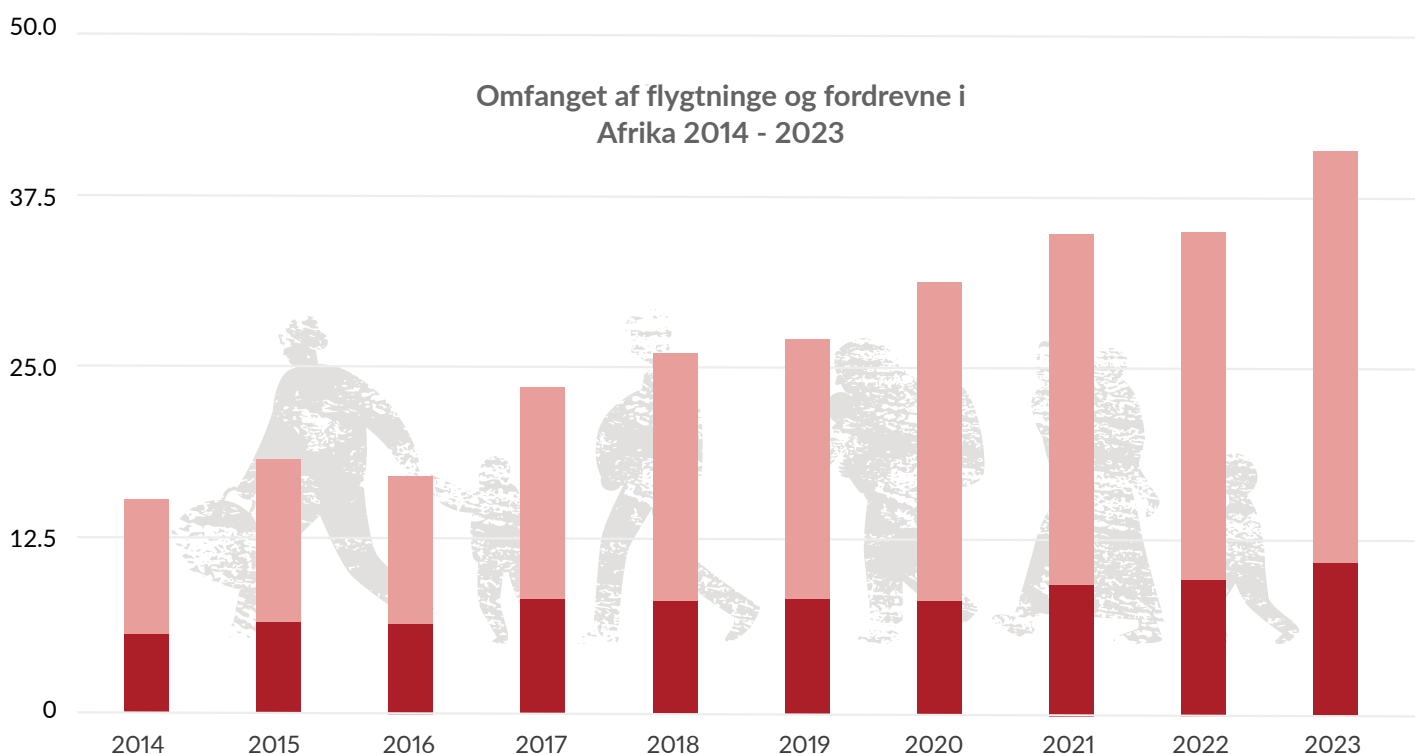
Top fem lande

med højest antal flygtninge og fordrevne mennesker i Afrika

Flygtninge, asylansøgere og statsløse **Internt fordrevne personer**

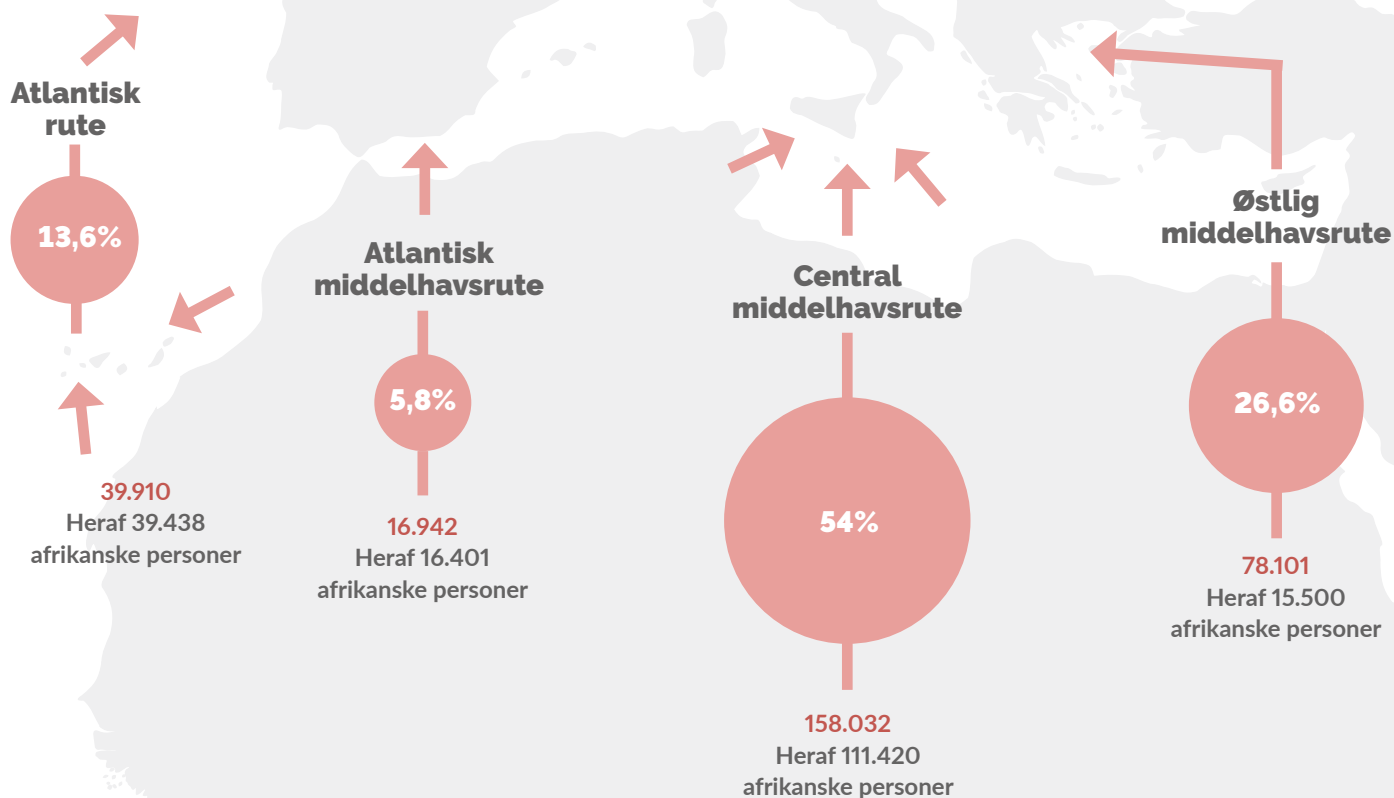
millioner mennesker

Irregulære ankomster fra Afrika til Europa i 2023

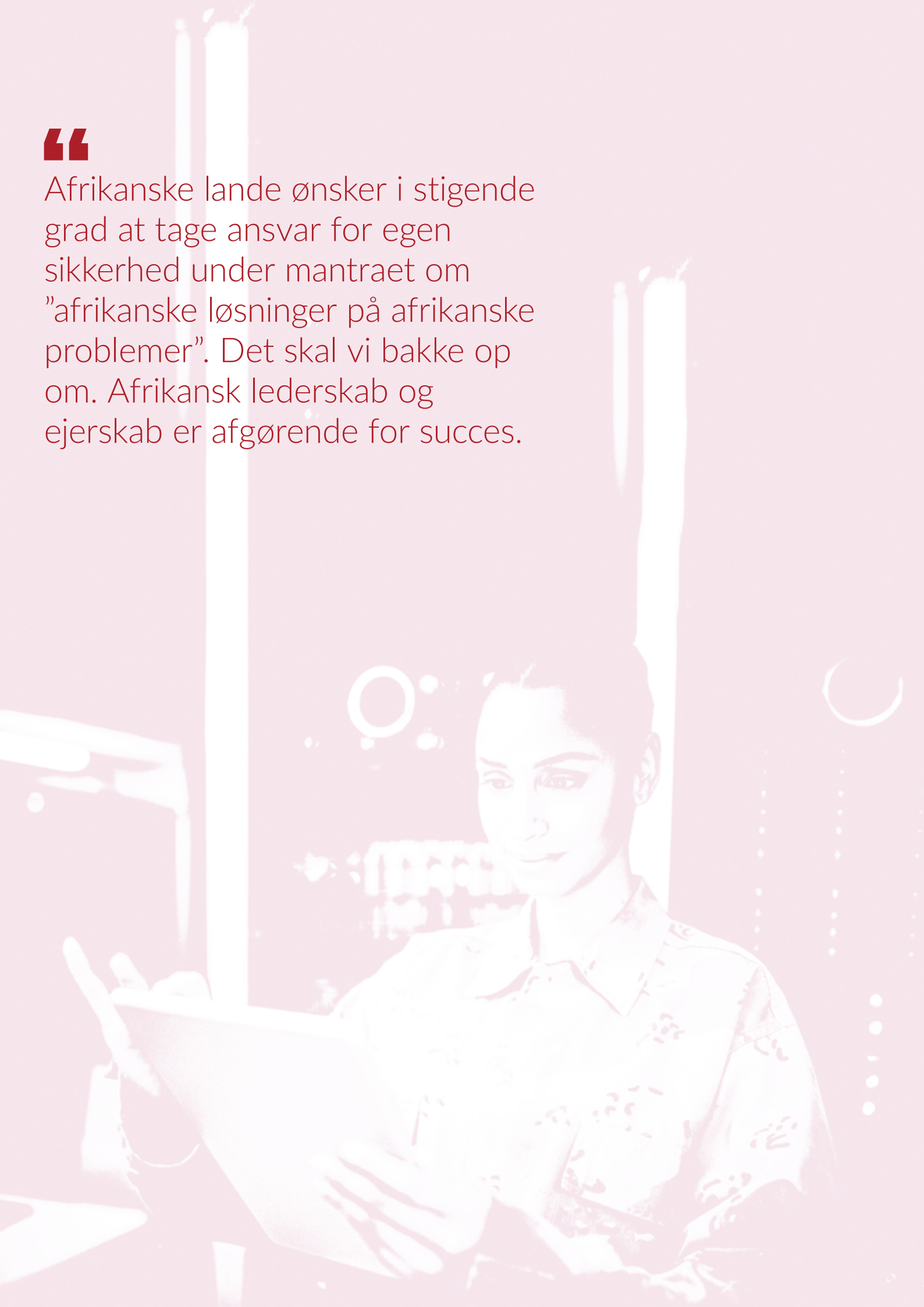
292.985

Andelen af irregulære ankomster fra Afrika til Europa; inddelt efter rute

“

Afrikanske lande ønsker i stigende grad at tage ansvar for egen sikkerhed under mantraet om ”afrikanske løsninger på afrikanske problemer”. Det skal vi bakke op om. Afrikansk lederskab og ejerskab er afgørende for succes.

Afrikanske Løsninger på fred og konflikt

Autoritære styreformer, væbnede konflikter og voldelig ekstremisme puster i stigende grad til regional ustabilitet. Militærkup i flere lande på tværs af Afrika er et tilbageslag for demokratiske fremskridt og det regionale samarbejde på kontinentet. Sikkerhedssituationen er alvorlig mange steder. Særligt i Sahel har terrororganisationer, oprørsgrupper og antidemokratiske kræfter draget nytte af svage institutioner og den udbredte fattigdom, der præger landene. Mens antallet af angreb og civile tab stiger, opsiges samarbejder med EU, FN og regionale organisationer.

Ustabilitet, terror og autoritære regimer er en fælles udfordring for Afrika og Europa. Mange afrikanske lande er bekymrede, ikke mindst for den russiske ageren i ustabile områder, der bidrager til fattigdom og risiko for øgede migrationsstrømme. Ofte på bekostning af missioner fra FN, EU eller

det afrikanske kontinent selv. Det er bekymrende i en tid, hvor der er et stort behov for dialog og fredsoperationer.

Desinformation på sociale medie-platformer bærer brænde til bålet. Det fjerner fokus fra magthavernes ansvar for at løse udfordringerne med fattigdom og usikkerhed. Og det underminerer den offentlige og demokratiske samtale i landene.

Risikoen for spredning af voldelig ekstremisme fra Sahel til de vestafrikanske kyststater vækker bekymring. Her efterspørges vestlig støtte til at håndtere risikoen. Det samme gælder i andre lande på kontinentet, der også er påvirket af interne konflikter og terrortrusler. Vi må engagere os mere, hvor det efterspørges, og hvor der er mulighed for at støtte op om nationale og regionale løsninger, der forankrer ejerskabet.

Det kræver et tæt samarbejde mellem FN, EU og den Afrikanske Union og andre regionale organisationer.

Afrikanske lande ønsker i stigende grad at tage ansvar for egen sikkerhed under mantraet om "afrikanske løsninger på afrikanske problemer". Det skal vi bakke op om. Afrikansk lederskab og ejerskab er afgørende for succes.

Flere afrikanske lande har et stigende behov for bistand direkte til befolkningen som følge af antidemokratiske bevægelser, konflikter, kriser og dårlig regeringsførelse. Vi vil insistere på ikke at vende civilbefolkningerne ryggen, men fortsat yde støtte til de udsatte befolkningsgrupper – også når det er svært.

Vi skal have modet til at styrke indsatsen for mægling og fredsbevarelse. Den Afrikanske Union og de regionale organisationer skal stå forrest og kunne tilbyde afrikanske løsninger på krisehåndtering. Finansiering af afrikansk-ledte fredsbevarende missioner via FN's regulære budget er en høj prioritet for den Afrikanske Union, som Danmark vil støtte op om.

Med Danmarks plads i FN's Sikkerhedsråd i 2025-2026 har vi en unik chance for at arbejde for at styrke kapaciteten til krisehåndtering og konfliktforebyggelse. Det skal ske i et tæt samarbejde med rådets afrikanske medlemmer og ved at bygge alliancer med afrikanske institutioner som den Afrikanske Union og de regionale organisationer og samarbejdsplatforme i Afrika.

Danmark skal øge støtten til freds- og stabiliseringsindsatser i Afrika, hvor vi både arbejder militært og gennem udviklingssamarbejdet. Vi har gode erfaringer med kapacitetsopbygning, som vi skal trække på.

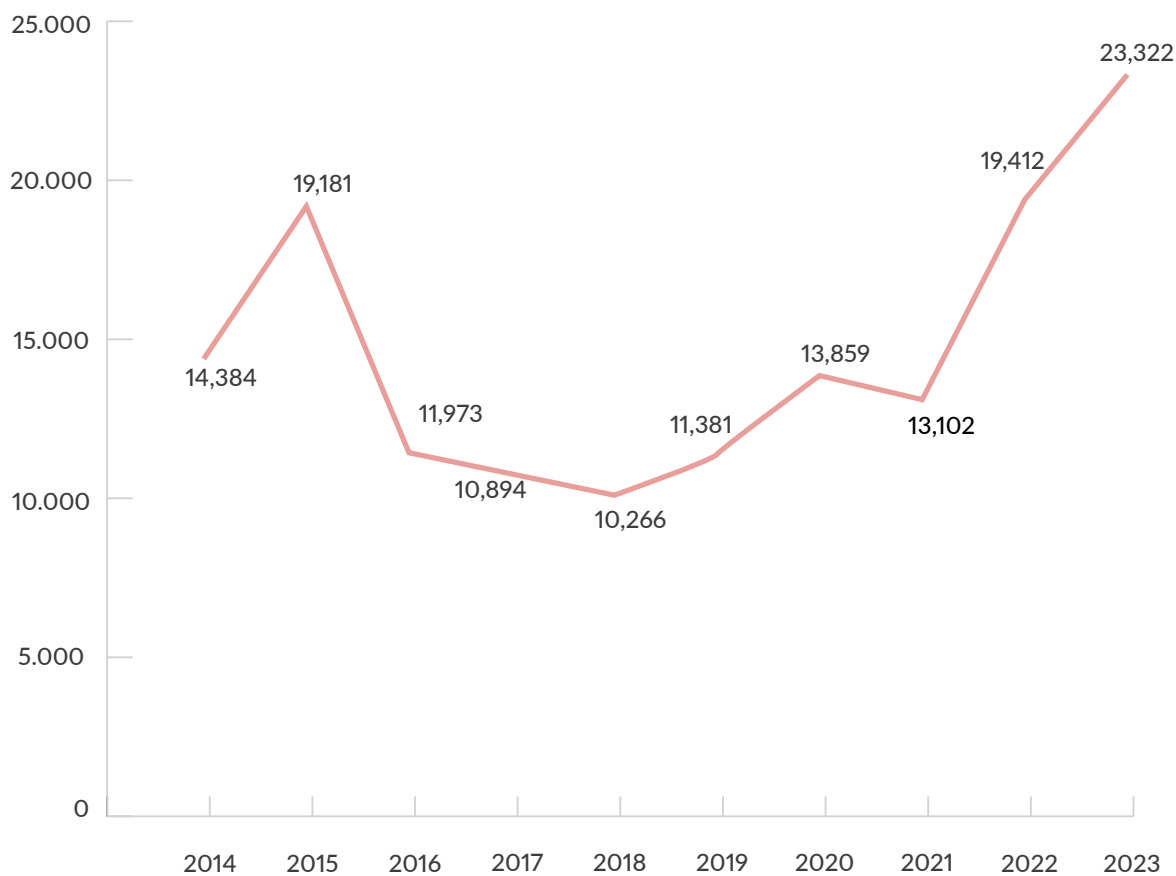
EU-samarbejdet er også her en vigtig platform, og Danmark skal i højere grad bidrage til EU's militære og civile indsatser i Afrika. Danmark vil arbejde for, at EU i endnu højere grad bliver den Afrikanske Unions og de regionale organers naturlige allierede, når der skal findes opbakning til afrikanske fredsmissioner. Den Europæiske Fredsfacilitet er et vigtigt instrument for at opnå konkret støtte til håndteringen af akutte sikkerhedskriser.

Skrøbelighed – en trussel for Afrika og Europa

Militante islamistiske gruppers fremmarch i Afrika forstærker skrøbelighed og usikkerhed. Sikkerhedssituationen er i mange lande en stor udfordring, som truer regional stabilitet. Udfordringerne kan kun løses multilateralt gennem alliancer med de lande i Afrika, der støtter op om fred og det internationale samarbejde.

Dødsfald forbundet med militante islamistiske grupper i Afrika

Rapporterede dødsfald

“

Vi skal engagere os mere aktivt for at give Afrika en stærkere stemme i et mere repræsentativt og tidssvarende internationalt system.

En tidssvarende international arkitektur

De afrikanske lande har en helt legitim ret til øget indflydelse i det internationale samarbejde. Reformen af arkitekturen i det multilaterale samarbejde er helt afgørende, så den afspejler verden af i dag. Det er grundlæggende et spørgsmål om tillid i det internationale samarbejde. Men tilliden svækkes, hvis lande og deres befolkninger ikke kan se sig selv og deres perspektiv på verden reflekteret i den globale samtale.

Det gælder både i FN's Sikkerhedsråd og i relation til den internationale finansielle arkitektur.

De afrikanske lande efterlyser mere indflydelse gennem øget repræsentation og bedre adgang til finansiering.

Optagelsen af den Afrikanske Union i G20 var et vigtigt skridt i den retning, men på tværs af kontinentet ses fortsat behov for et opgør med den historiske underrepræsentation. Det kræver en gentænkning af måden, vi arbejder på internationalt.

For Danmark er det kun naturligt, at afrikanske lande ønsker større indflydelse i det internationale samfund. Vi skal engagere os mere aktivt for at give Afrika en stærkere stemme i et mere repræsentativt og tidssvarende internationalt system. Det gælder både den internationale finansielle arkitektur og FN. Vi skal være parate til at acceptere, at det kan ske på bekostning af andre landes indflydelse. Det er også i vores egen interesse at sikre den fortsatte opbakning til det multilaterale system. Vi kan kun håndtere globale udfordringer, hvis afrikanske lande er med på lige fod.

Reform af den internationale finansielle arkitektur er afgørende, hvis Verdensmålene og Parisaftalen skal indfries. Danmark vil arbejde for en arkitektur, der mere effektivt kan understøtte bæredygtig økonomisk vækst på det afrikanske kontinent, og vi skal sikre, at internationale finansielle mekanismer kan holde hånden under de fattigste lande, når krisen rammer.

Det betyder, at vi skal finde holdbare løsninger på de gældsudfordringer, som mange afrikanske lande står over for. Løsninger, der inkluderer de største bilaterale kreditorer. Vi skal samtidig arbejde for, at der tilvejebringes markant flere penge til klima og udvikling. Det skal bl.a. ske gennem reform af de multilaterale udviklingsbanker, øget mobilisering af privat kapital og et mere solidt skattesamarbejde.

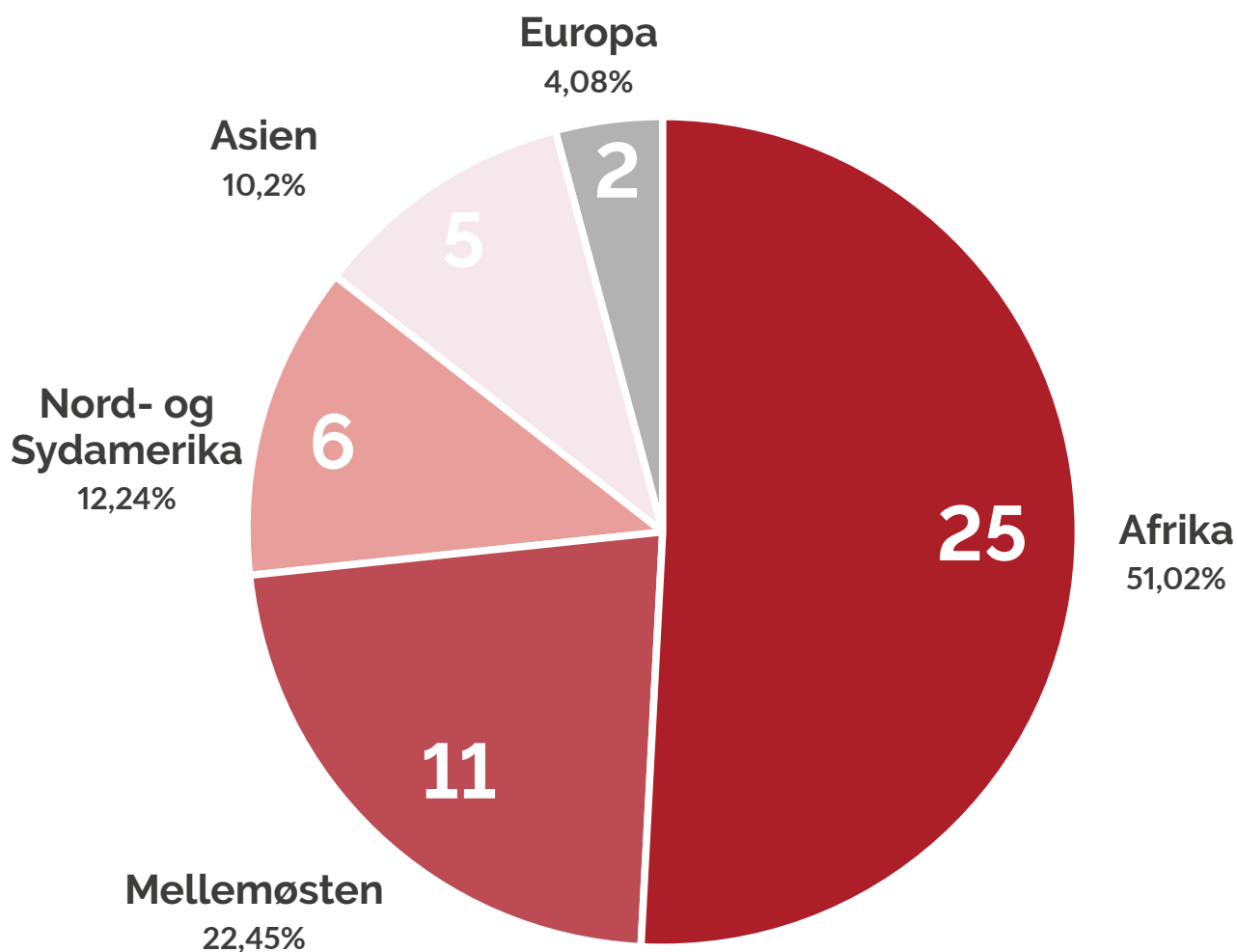
Behov for en mere effektiv og repræsentativ international arkitektur

De afrikanske lande er ikke at finde blandt FN's Sikkerhedsråds permanente medlemmer og har en helt legitim ret til øget indflydelse i det internationale samarbejde. Ser man på den vestlige gruppe, som Danmark er en del af, har man én plads per knap seks lande, mens afrikanske lande har én plads per 18 lande.

Sikkerhedsrådets beslutninger

Mere end halvdelen af de beslutninger, der træffes i FN's Sikkerhedsråd, handler om konflikter i Afrika, men afrikanske lande er ikke at finde blandt rådets permanente medlemmer.

Andelen af regionspecifikke beslutninger i Sikkerhedsrådet i 2023

“

De relationer, der dannes igennem fælles aktiviteter og udvekslinger på tværs af kontinenter, kan ikke undervurderes. Det skal vi gøre meget mere af.

Aktivt mellempfolkeligt engagement, udveksling og kultursamarbejde

I en tid med stigende polarisering og nye muligheder for spredning af mis- og desinformation er der behov for at styrke en gensidig forståelse for kulturer og værdier. Det afrikanske kontinent rummer kunst og kultur – musik, mad m.v. – som vi alt for sjældent eksponeres for. Tilsvarende er der et vigtigt potentiale for at udbrede kendskabet til de unikke styrker i dansk kultur i afrikanske lande.

Menneskelige relationer og forståelse for kulturer er svært at aflæse værdien af. Det kan ikke sættes på formel. Men det er ikke desto mindre vigtigt, hvis vi skal skabe rum for nye løsninger, herunder gennem 'cultural diplomacy'. Det er her, at vi kan udveksle syn på verden – også på politisk sensitive områder.

Afrikanske lande er ekstremt rige på kultur. Fra årtusinder gamle civilisationer, over klassiske

fortælletraditioner og frem til nutidens kunst- og musikkultur, som indtager alverdens museer og scener. Samtidig rummer kulturen et stort potentiale og muligheder for jobskabelse. Som i Danmark er der stigende bevidsthed om betydningen af det 'lokale og det nære'. Særligt blandt unge, urbane afrikanere. Lokal musik og brug af klimavenlige, lokale råvarer i madkulturen vinder frem, fordi det skaber identitet, bevidsthed om den lokale kultur og jobmuligheder.

Gennem kunsten og kulturen kan vi mødes i øjenhøjde. Fortælle vores fælles historie og åbne nye horisonter. Tegne fremtiden. Og stimulere udvikling af kunst- og kulturscenerne og fremme eksport af kreative erhverv.

Danmark har en stærk tradition for mellempfolkeligt engagement gennem bl.a. et meget aktivt

civilsamfund. De relationer, der dannes igennem fælles aktiviteter og udvekslinger på tværs af kontinenter, kan ikke undervurderes. Det skal vi gøre meget mere af. Danmark skal arbejde for en mere ambitiøs tilgang til udveksling mellem EU og afrikanske lande, der under velordnede forhold kan være til gavn for begge parter. Med konkrete programmer skal Danmark og EU prioritere udveksling højere, så flere afrikanske studerende kan komme på studieophold i Danmark og Europa. Det kan have stor betydning for at styrke båndene mellem landene. Udveksling og uddannelse skaber gensidig forståelse og styrker de menneskelige relationer.

Vi skal bygge videre på den særlige tradition, Danmark har for en stærk og levende ungdomskultur. Med de unge som drivkraft. Fra ungdomshuse til aktiv deltagelse i det politiske liv. Her kan danske og afrikanske unge uden tvivl inspirere hinanden.

Også foreningsliv, idræt og udveksling udgør væsentlige aktiver, der kan hjælpe med at skabe dialog og åbenhed, også når det gælder globale udfordringer. Det er dagligdagens diplomati.

Danmark vil prioritere 'public diplomacy' højere i afrikanske lande og investere i initiativer, som kan bidrage til værdidebat. Vi skal værne om vores fælles kulturarv. Samtidig skal vi prioritere at opbygge nye relationer mellem unge og bygge bro på tværs af generationer og kontinenter. Dialog og gensidig forståelse er afgørende for vores fælles fremtid.

